

HONVÉD.

Megjelenik-e' lap, vasárnapot kivéve naponként magyar és német szövegben egy íven. Előfizetési díj: félévre postán négyszer küldve 6 fr. 48 kr. kétszer küldve 6 fr. 24 kr. havankint csak Kolozvártt 1 fr. ezüst pénzben.

Der Honvéd erscheint täglich, Sonntag ausgenommen, in ungarischem und deutschem Texte, auf einem Bogen. Praenumerations Preis: halb ährig, mit Postversendung, viermal in der Woche: 6 guld. 48 kr. Zweimal: 3 guld. 24 kr. Monatlich für Clausenburg: 1 guld. Conv. Münze.

HIVATALOS ROVAT.

Az erdélyi magyar hadsereg fővezérségétől.

Főhadiszállás Somkerék, jun. 25. 1849.

Ma Dézsről Somkerékig nyomultam előcsapataimmal a' nélkül, hogy az ellenségkel találkoztam volna. Mint hallom, az ellenség Jadon van 's még eddig Beszterczére sem ment be. Hónap Besztercze felé nyomulok 's reményem, nem csak Beszterczét fogom bevenni, hanem egészen kiüzendem az ellenség határainkról.

Bem J.

Nem hivatalos rész.

Szász polgártársak!

Az ellenség ismét itt van. Hogyan és mennyiben vagytok be-
rontásban részesek, 's hogy egy újabb vagy pedig a' régibb
őszszeesküvés következtében jelent-e meg? később fogjuk megtudni.
Elég az, mikép az orosz ismét itt van, 's mondják, hogy a' bras-
sóiak a' kivonuló székelyekre löttek 's roppant nagy szamu elrejt-
ve tartott fegyvereket hoztak volna elő; sőt mondják azt is, hogy
néhány szász arczon kárhuzatos reménysugarak villantak volna át.
Mi, újabb tudósítások után hajlandók vagyunk mindent üres mende-
mondának 's rossz akaratú rágalomnak tartani 's hiszszük, miként ti
az előttetek álló megpróbáltatást tisztán és becsületesen ki fogjátok
állani. Méljen megbántott anyánk, a' nyomasztó állapotban levő
közös hon nevében kérünk kényszeritünk titeket, jól megfontoljátok
mi előtt lelkeiteket a' legfeketébb hálátlansággal 's oláh- és oro-
ssokkal egyesülendő kezeteiket ismét testvér-vérrel bemocskolnátok.
Ne csaljátok meg magatokat másodsor is: a' magyar nemzet most
felkészült és elhatározva van előbb meghalni mint magát megadni.
A' magyar nemzet kétségén kívül testvéreink segítségével vagy a'
nélkül is győzend Magyarhonban; az orosz betörés a' legrosszabb
esetben ellepheti a' kirabolott országot 's azt saját, ti és mi halot-
tainkkal elboríthatja, végre mégis európai segély mellett is ki fog
üzetni. 'S akkor — és akkor? hol van a' hatalom, mely titeket az i-
gazságos viszályzatés elől megóvjon és hol a' történésetek azon
lapja, mely ördögi feketébb volna mint az, melyre merényetök fog-
fölgyezzeteni. De nem, nem. A' szászok becsülettel fogják a' meg-
próbáltatást kiállani, különben minden emberi indulatot 's a' józan
érzelem utolsó szikráját is kénytelenek volnánk tőlük megtagadni.

Borbánd, junius 24. Folytatom havasi táborozásunkat. 15-
kén a' mőczok öt oldalról támadtak meg bennünket, verekedtünk
egész délután, egy-egy helyre alig jutott egy század, míg az ell-
enség minden bokrot, minden halmot a' szó legteltesebb értelmé-
ben ellepett. Katonáink elszántsága 's vezérünk lelkesítő példája,
mindenütt győzött, a' mőczok megfutottak 's mi tíz óra után este
tértünk Abrudba az elhamvasztott városba vissza. 16-án reggel egy
negyed négyre ismét csata, tartott hatig, hétkor ismét támadás,
verekedtünk kilenczig 's elűztük az ellenséget. Édes barátom! eddig
csak azt irtam neked mint verekedtünk, de azt, hogy megnyit szen-
vedtünk nem irhatom meg, embereink 9-ke óta nem kaptak kenye-

AMTLICHER THEIL.

Von dem Obercommando der siebenbürg. ungarischen Armee.

Hauptquartier Somkerék am 25-ten Juni 1849.

Ich bin heute von Dézs mit meinen Truppen bis Somkerék vor-
gerückt ohne dass ich dem Feinde begegnet wäre. Wie ich höre,
ist der Feind in Jád und bis jetzt nicht einmahl nach Bistritz hi-
neingegangen. Morgen rücke ich gegen Bistritz und hoffe nicht nur
Bistritz einzunehmen, sondern auch den Feind gänzlich von den
Gränzen hinauszujagen.

J. Bem.

Nicht amtlicher Theil.

Sächsische Mitbürgerer!

Der Feind ist wieder da. Ob, und in wie weit ihr auch bel
seinem Eindringen theilhaftig, ob er in Folge neuer oder alter Con-
spiration erschienen ist, werden wir später erfahren. Genug, der
Russe ist wieder da — und man sagt: die Kronstädter hätten auf
die wegziehenden Szekler geschossen, eine ungeheure Menge der
verborgen gehaltenen Gewehre wurden hervorgeholt; und man sagt,
verbrecherische Hoffnungs Gefühle durchzucken manche sächsischen
Gesichter. Wir sind nach neueren Nachrichten sehr geneigt dies al-
les für leeres Geschwätz, und böswillige verleumdung zu halten,
und zu glauben, dass ihr die bevorstehende Prüfung rein und ehr-
lich bestehen werdet. Im Namen unserer tiefgekränkten Mutter, unseres
gemeinsamen hartbedrängten Vaterlandes beschwören wir euch wohl
zu erwägen, bevor ihr euere Seele mit der schwärzesten Undank-
barkeit, eure mit romanischen und russischen sich vereinigende Hän-
de wieder mit Brüderblut beflecket. Täuschet euch nicht zum zwei-
tenmahl: die ungarische Nation steht jetzt gerüstet, und entschlos-
sen eher zu sterben, als sich zu ergeben. Sie wird ohne allen Zwei-
fel mit, oder ohne Hülfe unserer Brüder in Ungarland siegen;
die russische invasion im schlimmsten Falle mag das ausgeraubte
Land überfluthen, es mit seinen, mit eurigen, unsren Leichnamen
bedecken, am Ende dennoch wird sie — wenn es sonst unmöglich
wäre — sogar mit europäischer Hülfe vertrieben. Und dann — und
dann? — wo ist die Allmacht, die euch vor der gerechtesten Ver-
geltung schützen; und wo das Blatt der Geschichte, welches höl-
lich-schwärzer aussieht, als das, Worauf sie eure Unthat aufge-
zeichnet haben würde? Doch nein — nein. — Die Sachsen werden
die Prüfung ehrlich bestehen, sonst müssten wir ihnen jede Re-
gung menschlichen Gefühls, und die letzte Funke des gesunden
Menschenverstandes absprechen.

BORBAND, den 24-ten Juni.

Fortsetzung der Geschichte unseres Gebirgskrieges. Am 15 grif-
fen uns die Gebirgsleute von fünf Seiten an, wir kämpften den
ganzen Nachmittag; auf einen Posten hatten wir kaum eine com-
pagnie als der Feind jedes Gebüsch, jeden Hügel buchstäblich
ganz bedeckte; aber die resignation unserer Soldaten, und das
erhebende Beispiel des Anführers trugen den Sieg überall davon,
die Walachen ergriffen die flucht, und wir nach 10 Uhr erreichten
Abrud, die eingeäscherte Stadt. Am 16-ten morgens wurde
der Kampf erneuert, der bis 6 Uhr dauerte, um 7 neuer An-
griff, wir kämpften bis 9 Uhr, und haben den Feind vertrieben. Lie-
ber Freund! bisher schrieb ich dir von unseren Kämpfen, aber was
wir da alles erduldet haben, kann es dir nicht schreiben. Unsere
Leute hatten seit 9-ten kein Brod, wenig Fleisch, und kein Salz

ret, húst is csak keveset, sőt semmit, éltünk sóskával. Láttam 15-kén egy honvédet, ki a csatárláncból kidőlt 's halva maradt, és ezt sem golyó, sem szurony nem érte, teste sértetlen volt, az éhség és fáradtság ölték meg. A seregnek lábbelie egyáltalában nincs, mezelen lábakkal mászták meg főink a legmagasabb bérczeket; ruházatjuk oly rossz, hogy e tekintetben a mőczok nálunknál sokkal jobb lábon állanak. Ilyen sereggel verte meg vezérünk az ellenséget ötször, de e sereget, hogy megtarthassa, el kellett Abrudról vinnie, különben ha még 48 óráig maradunk Abrudban, katonáink mint a' legyek öszszel, úgy hullottak volna el az éhségtől. Ez volt a' mi ellenségünk 's nem a' mőczok, ezeket mindig megvertük 's elűztük, az éhséget sem megvertük, sem elűztük nem lehetett. Közlekedésünk Brád és Zalatna felé el volt zárva, de hogy éhen ne haljunk, utat kellett magunknak törni. 16-kán déli 12 órakor kiindultunk Abrudról Zalatna felé, de alig értünk a' hegység közepé, jó barátaink a' mőczok azonnal tiszteletünkre voltak 's folytonos tüzelés közben kísérték bennünket míg egy átlakozt szét rombolt hidhoz nem értünk. E' hid látására, megvalloim félténi kezdettem ágyúinkat, Forró ezredes azonnal intézkedett, kijellette a' vonalt, melyen a' hidat megkerültük, ástunk, köveket, golyókat hordottunk, de utunk még nem volt készen, midőn jelentés érkezett, hogy a' mőczok seregünk derekán levő ágyúinkat elakarják venni és seregünk ott már ingadozott; Kemény ezredes három századdal neki ront a' mőczoknak 's számtalan löletve közülök visszaverzte őket. Míg Kemény verekedett, addig Forró az ágyúkat szálította át a' veszedelmes helyen. Ezután volt még tüzelés, de nevezetesebb fenakadás nélkül megérkeztünk esteli 9 órakor Zalatnára. Utközben Zalatnától egy negyed órányira jött előnkbe egy francia élelmezési biztos 4000 kenyérral 's egy hordó pálinkával. Ez az ember burokban született, hogy velünk találkozott, mert ha mintegy 50 főből álló fedezetével bényomul a' szorosokba, soha többet senkit nem koplaltatott volna. Zalatnáról 18-kán Magyar Igenbe 's itt sem találva 's kaphatva élelmet Borbándra 's Fehérvár vidékére jöttünk. Mihelyt élelmet, tőltést 's csak a' legszükségesebb ruha nemüket megkapjuk, azonnal a' havasokba visszatérünk.

Legyen szabad barátom megmondanom neked, mikép ez oly táborozás volt, mely a' világ bár mely első hadvezérének is becsületére vált volna 's bizony becsületére válik Kemény és Forró ezredeseknek, kik közül az első pártalan vakmerőségével, a' másikkal kiszámított hidegvérűségével, nemcsak hogy fegyverünk ölében az ezelőtti havasi táborozások alkalmával ejtett csorbát lemosták, hanem megtanították a' mőczokat oly nyelven beszélni, mely havasok között még nem hangzott. Ne gondoljátok barátom, hogy a' mőczok elleni táborozás patkány vadászata lenne, egyáltalában nem; felednetek nem kell, mikép magának Napoleonnak is mennyi munkát adott a' spanyol háború 's lett-e eredménye? A' havas oly hely, hol minden bokrot, minden szirtet, minden ormot ostrommal kell bévenni 's ha bévetted, még semmid sincs, mert úzvén ellenedet, az ismerve a' rejtek utakat hátad mögé kerül, 's így csak azt a' földet nevezheted magadénak, melyen állasz. Zalatna és Abrudbánya között oly szoros van, hogy csak azt az egyetlen kelt megnézni 's akkor megfogtok a' mőcz táborozás fontoságáról győződni. Egy mély völgy, magas bércektől környezve, melyet rendes menetel lóval négy óra alatt lehet meghaladni. Vedd most a' torlaszokat, vedd az elrontott hidakat 's minden fa mellé egy életered olálkodó oláhot, 's fogod aztán tudni, mi a' mőcz-táborozás. A' mőczok nem gyávák, sok jeles tiszt állítása szerint, kik Erdély valamenynyi táborozásaiban részt vettek, a' mőczok jobban állják a' tüzet, mint Puchner katonái állották, de ez még sem fog nekik használni. Abrud és Zalatna rom, egy nagyszerű temető, melyben meggyilkolt magyarok szellemei boszuért kiáltanak az Istenhez, kiáltanak a' nemzethez, mely meg fogja torlani az istentelen dulásokat az gyilkolásokat. Ki látta Enyedet, Abrudot, Zalatnát, az elmondhatja, hogy oly vandalizmust csak oláhok vihettek véghez. Mind ezekre én a' vén Catoval, ki mondani szokta: hoc censeo, et delendam esse Carthaginem, azt mondom: irtsunk ki irgalom nélkül utolsó csemetéig minden lázongót! Gabányi.

erhalten; wir ernährten uns mit Sauerampfer. Ich habe gesehen, wie ein Landwehr bei den Tirailleurs umfiel, und todt blieb, an seinem Körper wurde keine Spur von bajonettstich, oder kugelwunde bemerkt, Hunger und Erschöpfung hatten ihn umgebracht. Bei dem ganzen Corps mangelt die Fußbedeckung; mit blossen Füßen erstiegen unsere Jungen die höchsten Bergrücken; und ihre übrige Bekleidung ist so zerrissen, dass die Walachen dagegen elegant aussehen. Mit solchem Heer hatte unser Anführer den Feind fünfmal geschlagen; aber um es ernähren, musste von Abrud weggeführt werden, sonst wären sie in 48 Stunden vor Hunger alle hingestorben, wie die Fliegen im Herbst. Der Hunger war unser Feind nicht die Moczzen, die wir überall geschlagen und zurückgeworfen haben. Die Communication gegen Brad und Zalatna war abgeschnitten, um nicht Hungers zu sterben mussten wir uns Bahn brechen. Am 16-ten brachen wir auf nach Zalatna, aber kaum waren wir in den Gebirgen, unsere Freunde die Moczzen kamen an, mit unaufhörlichem Feuern beehrten und begleiteten sie uns bis wir eine von ihnen zerrümmerte Brücke fanden. Hier, ich muss es gestehen, bei dem Anblick dieser Brücke, gab ich unsere Kanonen für verlohren, aber Oberst Forro traf seine Vorkehrungen: bezeichnete den Weg, auf welchem wir die Brücke umgingen, wir gruben hier und dort, trugen Steine und Baumweige zusammen, aber mit unserem Weg waren wir noch nicht fertig, als rapportirt wurde: die Moczzen beabsichtigen unsere im Centrum befindliche Kanonen zu nehmen; die dort aufgestellten Truppen fingen an schon zu wanken, als Oberst Kemény die Moczzen attackirt, unzählige von ihnen tödten lässt, und sie zurückschlägt. Während des Kampfes aber liess Ob. Forro die Kanonen über die gefährliche passage setzen. Das Feuern dauerte zwar noch weiterhin, doch ohne aufhalt marschirten wir bis Zalatna, wo wir um 9 Uhr ankamen. Eine viertel Stunde weit von Zalatna trafen wir den französischen Proviant-Commisair mit 4000 stück Brod, und einem Fass voll Brantwein. Er muss ein Glück-kind seyn, dass er uns angetroffen hat, denn wäre er mit seiner Bedeckung von 50 mann in den Engpass angelangt, nie würde er jemanden mehr aushungern lassen. Von Zalatna zogen wir am 18-ten nach M. Igen, wo ebenfalls keine provision zu finden war, von hier nach Borband, und in die Gegend von Karlsburg. Sobald wir uns Provision, Munition, und die allernöthigsten Kleidungsstücke verschafft haben, werden wir auf die Gebirge zurückkehren.

Es sey mir erlaubt zu sagen lieber Freund! dass dieser Feldzug dem ersten Feldherrn der Welt zur Ehre gereicht, und in der That reicht er den Obristen Kemény und Forro zur Ehre, von denen der erste mit seiner Uerschrockenheit, der andere mit seiner berechnenden Kaltblütigkeit ausgewetzt haben die ältere scharte. Glaube nicht Freund! dass der Moczzenkrieg bloss Rattenjagd wäre. Sogar dem Napoleon gab der Guerillakrieg in Spanien viel zu schaffen. Das Gebirge ist ein Ort, wo jedes Gebüsch, jeder Hügel, jeder Fels einzeln genommen werden muss, und nachdem du sie genommen hast, besitzt doch nichts, denn an wohlbekanntem Schleichwegen geht und erscheint er hinter deinem Rücken, folglich nur den Punct magst du dein neunen worauf du im letzten Momente stehst. Zwischen Zalatna und Abrudbánya ist ein enger Pass, nur diesen solltest du sehen, um dich von der Wichtigkeit des Moczzenkriegs zu überzeugen. Stelle dir ein tiefes von hohen Gipfel umringtes, vier Stunden langes Thal vor, schlage dazu die barricaden, die zerstörten Brücken und hinter jedem Baum einen nach deinem Leben trachtenden Walachen, und so wirst du eine Idee von dem Moczzenkriege haben. Die Moczzen sind nicht feige, nach der Meinung unserer erfahrener Officiere, halten sie das Feuer besser aus als die Puchnerischen Soldaten, doch dies alles wird sie nicht retten. Abrud und Zalatna sind Ruinen, sind grossartige Grabstätten wo die Geister der hingemordeten Magyaren zum Gott und Nation um Rache schreien. Wer einmal Enyed, Abrud und Zalatna gesehen hat, muss behaupten: das solchen Vandalismus nur Walachen waren fähig zu verüben. Zum Schlusse mit dem alten Cato — der sagte: „Hoc censeo, et Carthaginem esse delendam“ — sage ich: rotten wir die aufrührerische Race ohne Barmherzigkeit aus.

Gabányi.

Minyomja leginkább a' népet, és minő eszközök által lehetne rajta leghamarább és legjobban segíteni? (Vége.)

Mindenek felett legsürgetőbb teendőnek tartom a' jogegyenlőséget és köztelhervisélet mindenütt és mindenben életbe léptetni 2) Minden nemű még hátra levő bár minő irtolgalatot megszüntetni és a' kuriákon levő zselléreket vagy más telkekre költöztetni vagy

Velchen Druck fühlt das Volk am stärksten, und wodurch könnte ihm am schnellsten (und besten) abgeholfen werden? (Ende.)

Für das dringlichste vor allem halte ich es: die Gleichheit der Rechte und Lastentragung überall und in allem ins Leben treten zu lassen. 2-tens: Alle noch bestehenden Frohdienste, welcher Art immer aufzuheben, und die auf Hofgrund sich befindenden Zsellern, entweder auf andre Hofstellen zu übersiedeln, oder selbe auf Staats-

álladalmi kárpótlás útján őket is felszabadítani. 3) A' legszigorubb felügyeletet fordítani kívált a' nem magyar ajku népnél bészállásolt katonaságra, hogy az ne zsarnokoskodhassék gazdáján, hanem fizesse ki mindent a' mit megessék és iszik. Nevezetesen mulhatatlanul szükséges a' kormány részéről apró pénzről gondoskodni és a' katonaságot azzal fizetni; mert ennek hiányában történnek jelenleg is a' legtöbb kihágások. Elmegyen a' közvitéz, eszik, iszik, vásárol és ha nem válthatják fel bankóját, tovább áll. Az apró pénz, esüst, réz hiánya miatt a' közrend nép legtöbbet szenved. 4) A' multakra nézve szükséges a' lecsendesedett, engedelmes és a' hon hívségére megesküdt néphez czélirányos felszólításokat, nyilatkozatokat bocsátani, számokra nép szószólókat rendelni, hogy a' kinek valami kérése, panasza, terheltetése, vagy valami teteemes károsodása történt, bátran terjeszthesse fel sérelmét, nemkülönben azok is bátran folyamodhassanak igazságért, kiket a' tett rablások és károsítások minden rendes becsü és vizsgálat nélkül szabad tetszés szerinti megfordítására fenyegetésekkel, verésekkel, sőt más keményebb eszközökkel is kényszerítettek. Lakoljon a' büns és fizesse a' kártevő, sőt veszessen a' gonosz rabló, folytógató gyilkos; de kiméltessék meg az ártatlan, vagy csak a' rablás árjába véletlenül belésodrott, különben becsületes ember.

Csak így, és ezekhez hasonló módok és eszközök által lehet remélni, hogy a' népet súlyosan nyomó terhek könnyebbülve legyenek és a' talán még eddig csak félelemből engedelmeskedő idegen nyelvű polgár meggyőződve a' magyar kormány boldogító üdvös voltáról, meggyőződésből, szívvel lélekkel fog hozzá ragaszkodni és vele egyesülve a' szabadságért teljes erejéből harcolni.

Éljen Bem békéltető 's minden sorsu népek boldogításáról egy formán gondoskodó atyánk! Éljen a' jog egyenlőség, testvériség, szabadság! Éljen a' szabad, független, önálló Magyarhaza!

Teke, jnn. 18. 1849.

Vojt Simó,
plébános.

Udvarhely megye, jun. 14-én 1849. Az udvarhelyszéki néphez egy része, a' császári katonaság fedezete alatt rabolni behozott oláhok beütésével az értelmes embereket versenyezve árulta el, rabolt velök és előttök és utánuk uri lakokat, fogott meg nadrágos embereket; megverte, sőt az oláhok kezébe adta, uton utfélen üldözte és fosztogatta.

Ez tény.

Ez és más lapban sok ember igyekezett kifürkészni: miért tette ezt? 'S nekem úgy tetszik, egy sem találta el.

Némelyek azt állították, hogy a' nép — t. i. hibás része — azért tette ezt, mert az urak szerfelett kínozták a' robottal.

Szemére hányták az uraknak, hogy a' felszabadításkor a' székely földieket nem szabadították fel.

Példákat idéztek, hogy csak egy gróf adott lakomát volt urbéreseinek a' felszabadulás emlékére és a' többi még azután haragudott jobban rájuk.

Innen magyarázták az üldözésig vetemült ingerültséget.

E' részben csalódtak.

Tessék akárkinek a' rablási egyes eseteket megvizsgálni és látni fogja, hogy azon volt jobbágyok, kikről a' meglakomázás iratot, mit miveltek éppen régi urok tulajdonával?

Látni fogja, hogy itt-ott épen a' táborozásig szolgált zsellér nem rabolt.

Látni fogja, hogy nem földes, de mivel urakat rabolt ki a' helybeli nép, oláhok nélkül, olyanokat, kik a' teherben a' néppel osztóztak.

Látni fogja, hogy a' táborozásig dolgozott zsellérek miképp tagadták el üldözött urakat 's ha elfogták, miképp igyekeztek bebizonysítani, hogy urak az uniót soha sem akarta, sem semmi új dolgot.

Látni fogja, hogy néhol falu gyűlésében határozatot el egynek és másnak kirabolatása, 's a' zsellér vagy nem kapott semmit, vagy csak csekély birtoka arányában.

Ismétlem: e' részben csalódtak.

Irták azt is, hogy e' nép azért üldözte az urakat, mert ezek nagyon vágyván hivatalokra, a' népet a' sok itatással, csábítással 's aztán huzavonával demoralizálták.

Hogy itt az urak ezt tették, szent igaz!

unkosten zu befreien. 3-tens: Die strengste Aufsicht besonders auf das bei nicht ungrischem Volke einquartierte Militair zu haben, dass der Soldat seinen Wirth nicht tyrannisire, sondern alles baar bezahle, was er iszt und trinkt. Unumgänglich nothwendig wäre es in dieser Hinsicht, dass der Staat für kleine Münze Sorge und das Militair mit derselben zahle, denn die meisten Excesse entspringen eben gegenwärtig aus diesem Mangel. Der Soldat geht zum Einkauf aus, iszt und trinkt, und kann man ihm Seine Banknoten nicht wechseln, so geht er weiter ohne zu zahlen. Der Mangel der kleinen Silber- und Kupfer-Münze drückt besonders das gemeine Volk. 4-tens: Wäre es rücksichtlich der Vergangenheit nöthig, an die beruhigten, gehorsamen und zur Treue zurückgekehrten Unterthanen zweckmässige Aufrufe und Erklärungen ergehen zu lassen, ihnen Volksredner zuzuschicken, die sie belehrten, das jeder, welcher eine Bitte, eine Klage, eine Beschwerde wegen irgend einem ihm zugefügten Schaden vorzubringen habe, seine Beschwerde ohne Anstand vorbringen könne, so auch jene getrost die Gerechtigkeit ansprechen dürften, welche durch Drohungen, Prügel oder andere stärkere Zwangsmittel ohne vorhergegangene Schätzung und Untersuchung des geraubten oder beschädigten Gutes zum Schadenersatz nach Willkühr gezwungen worden sind. Der Frevler büsse und der Beschädiger zahle, ja der Räuber, Plünderer, Mörder werde vernichtet, der Schuldlose aber, oder derjenige, welcher unverhofft durch den Strom der Räuber fortgerissen wurde, sonst aber ehrlich war, werde geschont.

Nur so auf ähnliche Art und Weise kann man hoffen, dass die das Volk schwer drückenden Lasten werden erleichtert werden können, und der bis jetzt nur aus Furcht gehorsame Bürger fremder Sprache wird überzeugt von dem beglückenden und heilbringenden Wesen der ungrischen Regierung, dann aus Überzeugung mit Herz und Seele ihr anhangen, und vereint mit ihr aus ganzen Kraft für die Freiheit kämpfen.

Es lebe Bem, unser versöhnende und für das Glück jeden Volkstammes gleich bedachte Vater! — Es lebe die Gleichheit des Rechts, Brüderlichkeit und Freiheit! — Es lebe das freie, unabhängige, selbständige Ungarn!

Tekendorf, den 18-ten Juni 1849.

Simon Vojt,
Pfarrer.

Udvarhelyer Gespanschaft, 14 Juni. Als unter dem Schutze des kaiserlichen Militairs, die zur Plünderung geführten Walachen in den Udvarhelyer Suhl einbrachen, verrieth ein Theil dieses Suhlsvolkes wetteifernd die Intelligentern, raubte mit, vor u. nach den Walachen Herren-Wohnungen aus, fing besser bekleidete ein, schlug sie, überlieferte selbe sogar den Walachen, verfolgte und beraubte sie überall. Dieses ist Thatsache.

Die Ursache hievon hat in diesen und andern Bättern schon mancher aufzusuchen versucht, wie mir aber scheint, keiner gefunden.

Einige behaupteten, dass das Volk, nämlich der schuldige Theil desselben, dieses deswegen gethan habe, weil die Herrn dasselbe übermässig mit Frohdiensten gequält hätten. Sie Warfen den Herrn vor, bei der Freigebung die Szeckler Landbauern nicht freigegeben zu haben. Sie führten Beispiele an, dass bloss ein Graf seinen Frohbauern zum Gedächtniss der Freigebung ein Fest gegeben habe, und die andern nach diesem ihnen noch mehr zürnten.

Hieraus erklärten sie die bis zur Verfolgung gesteigerte Aufregung. Sie gingen aber irre hierin.

Es beliebe Wem immer, die einzelnen Raubfälle zu untersuchen und er wird einsehen, was gerade jene gewesen Frohbauern, deren Bewirthing berichtet worden, an dem Eigenthum ihrer gewesenen Herrn verübt haben? Er wird einsehen, dass gerade der bis zur Zeit der Feindseligkeiten im Dienste gestandene Zsellér nicht raubte, — einsehen, dass das dortige Volk, ohne Walachen, nicht Grundherrn, sondern andere gebildete Leute, welche Theil an der Lastenragung nahmen, ausranbte; — einsehen wie die bis zum Ausbruche im Dienste gestandenen Zsellérn die verfolgten Herrn verläugneten, und im Falle deren Ergreifung sich bemüheten darzuthun, dass ihre Herren die Union nicht gewünscht hätten, überhaupt keine Neuerungen, — einsehen endlich, dass mitunter die Ausraubung des einen oder andern in der Dorfsversammlung beschlossen wurde, und der Zsellér entweder nichts erhielt, oder sehr wenig nach dem Mass seines Besitzthums.

Ich wiederhole es: Sie gingen hierin irre.

Auch das hat man geschrieben, dieses Volk habe die Herrn deswegen verfolgt, weil sie sehr verlangend nach Aemtern, das Volk durch Saufgelage, Verleitungen und nachherige Erpressungen demoralisirt hätten.

Dass die Herrn dieses hier thaten, ist ganz wahr.

De hát a' marosmegyei urakat miért nem üldözte így a' nép? hiszen a' marosi táblabíró kiállja és állotta velünk az itatásban a' hasonlítást; pénzzeli vesztegetéssel pedig felmul.

Hát nálunk miért maradtak szép békével és bántalom nélkül otthon némely urak és rokoni, kik néhai ő felségének és Józsika Samunak anynyira alázasok szolgálai voltak, hogy hivatal nélkül nem igen ültek? Hiszen ezek a' korteskedés művészetét ép oly jól értették 's szintugy tisztak voltak, mint a' kiket kiszalasztottak.

Hát aztán miért üldöztek oly embert is, ki nem is korteskedett, sőt sem maga, sem szép apja soha tiszt sem volt?

Miért üldöztek szabadelvűen mivelv papokat, ügyvédeket, ösmeretlen idegeneket, kiket sem robotoltatás, sem korteskedés miatt nem üldözhettek.

Irták azt is, hogy a' nemeseket azért üldözték, mert a' közterhekből nem akartak részt venni.

Csodálatos! A' kik a' közterhek elvállalásának nemcsak minden lehető alkalommal pártolói voltak, hanem tavaly tetteleg viselték is, nagy részt kirabolattak, elüldöztek. 'S azon pimasz kiváltságosok, kik ellenük az adóért gyüleseztek, bujtogattak 's tőlünk azt kívánták, hogy az adófizetésre kötelezőt rendeleten mutassunk kétféjü sást, különben soha sem adóznak 's Ferdinándhoz istántíáztak, békében maradtak.

Minden rendszer, melynek alapja nem az igazság, megbüntemagát.

Ha a' kiváltságos osztályt büntetés érte, ez nem méltatlanság. De hogy épen azokat érte közülök, kik nagyobbára ezt nem érdemelték, ezt a' történet nálunk azért rendelte így, mert tudta, hogy a' felvilágosult ember az anyagi kárt könnyebben türi, mint a' tudatlan 's a' szellemi haszonért könnyen feledi, a' tudatlan pedig ha anyagilag vesz, őtet csak anyag vigasztalhatja meg.

(Vége köv.)

Gálfi Mihály.

Vegyes hírek.

— Az E. Lapok szerint ő felsége a' jeruzsalmi király megnyitotta az országgyűlést Pozsonyban. Kétszáz hatvan mágnás alkotja a' felső táblát. A' főrendek elnöke gr. Almási Móricz; az alsó táblán: Brandtner Mátyás nevé serfőző.

— Ugyan azon lapokban olvassuk, hogy Csalóközben Bösnél két ütközetben verték meg seregeink az ellenséget.

— Ujabb hír szerint pedig azon 12 ezer osztrák 48 ágyuval, kiket Nagy Sándor a' Duna és Vág közre szorított, megadta magát.

— Hitelesen állítják, hogy Pozsonyban nincs muszka katonaság, csupán néhány tivornyázó orosz tiszt 's egy zenebanda.

— Temesvárról írják, martius 15-nek f. hó 14-ről, hogy az ostrom megkezdett, a' bombázás éjjel nappal foly. A' várban sok épület megrongálva. A' széna fogytán; viz csak egy pár kutban.

— A' Republ. szerint jun. 6. és 7-én fog átjöni a' határon néhány száz magyar huszár, kik az osztrák seregből elpártolván, Sardinia mentek 's most a' badeni forradalmi sereggel csatlakozni szándékoznak.

— Prágában a' nyugalmazott tisztokhoz parancs adatott ki, melyben meghagyatik, hogy mindazok, kik még szolgálatot tehetnek f. hó 15-ig ezredökbe beállani tartoznak nyugpénzüik elvesztése terhe alatt.

— Bugeaud tábornok e' hó 10-kén meghalt.

— Az Olaszországba parancsolt 's haza szökött nádorhuszárok az osztrák földön több helyütt sorsuk iránt részvevőkre találtak a' népnél. Így nevezetesen Steyer városba rendelet érkezett, hogy a' közelgő huszárok előtt a' hid szedessék ki. Ez megis történt, de már akkor, midőn hőseink a' hidat és várost elhagyták.

— Eperjesről írják a' bécsi lapoknak, mikép a' gallicziai szaleken a' rusznjakok között nagyon terjesztetnek a' magyar forradalmi eszmék 's ügyünk iránti jó érzelmek. A' rusznjak papok magok álltak a' dolog elére, az e. g. püspök Gaganez vezérlete mellett. A' népet minden felé kereszties hadra hívják fel a' muszákák ellen.

— Párisban az olasz és magyar ügyek iránti diplomaticai értekezések és intézkedések hevesen folynak. Ledru Rollin erélyesen működik.

Warum aber verfolgte das Volk nicht eben so die Herrn des Maroscher Stuhls? Die Maroscher Tablabiros gleichen und glichen uns fürwahr hinsichtlich der Saufgelage, in der Bestechung mit Geld aber übertreffen sie uns.

Warum blieben bei uns einige Herren und deren Verwandte, welche Weiland Seiner Majestät und Samuel Josika so sehr un-terthänige Diener waren, dass sie nicht leicht ohne Amt blieben, ruhig und unangetastet zu Hause? Diese verstanden ja das Geschäft der Kortes eben so gut, und waren ebenfalls Beamte, wie jene, welche flüchten mussten.

Und dann, warum wurden auch solche verfolgt, die nie ge-worben, die weder selbst noch deren Väter je Beamte waren?

Warum wurden freisinnig gebildete Geistliche, Advocaten, unbekannte Fremde verfolgt, die weder wegen Werberei oder Frahnzwang verfolgt werden konnten?

Auch das ist geschrieben worden, die Edelleute seyen des-wegen verfolgt worden, weil si an den Gemeinlasten nicht Theil nehmen wollten.

Sonderbar! Diejenigen, welche bei jeder Gelegenheit das Princip der Allgemeinen Lasttragung nicht nur in Schutz nahmen, sondern im verlossenen Jahre auch thätlich daran Theil nahmen, sind grösstentheils ausgeraubt und verfolgt worden; und jene e-lenden Privilegirten, welche sich wegen der Steuer gegen uns sammelten und aufwiegelten und von uns verlangten, ihnen an der zur Steuerzahlung verpflichtenden Verordnung den doppelten Adler zu zeigen, widrigenfalls sie nicht steuern wollten, und dieser wegen an Ferdinand Bittgesuche stellten, blieben in Ruhe.

Jedes System, welches nicht auf Gerechtigkeit basirt ist, rächt sich an sich selbst.

Hat die privilegierte Klasse Strafe erlitten, so ist ihr nicht Unrecht geschehen. Dass die Strafe aber gerade diejenigen von ihnen getroffen hat, welche es grösstentheils nicht verdienten, hat das Schicksal bei uns deswegen so gewollt, weil es wusste, dass der Aufgeklärte materiellen Schaden leichter trägt als der unwis-sende, und ihn für moralischen Gewinn leicht verschmerzt, den Unwissenden aber kann bei materiellem Verlust, nur wieder materielle Gewinn trösten. (Schluss folg.) Michael Gálfi.

Vermischte Nachrichten.

— Nach den Esti lapok hat seine Majestät der König von Jerusalem den Landtag in Pressburg eröffnet. 260 stück Magna-ten stellen die Pairkammer vor. Hier praesidirt graf Mauritius Almási. Bei der Ständetafel praesidirt Mathias Brandtner ein Bierbrauer.

— Nach den nämlichen Blättern bei Bösn in Csalóköz, ha-ben unsere Truppen den Feind in zwey Schlachten geschlagen.

— Nach neuesten Nachrichten aber die 12000 österreicher mit 48 Kanonen, die Alexander Nagy zwischen die Donau und Wag drängte, haben sich ergeben.

— Man behauptet und hält es für glaubwürdig, dass es in Pressburg keine Russen gibt ausser einigen genies enden russischen Officieren, und einer musikbande.

— Von Temesvár wird dem Marczius von 14 l. m. ge-schrieben, dass der Sturm angefangen worden ist. Die Festung wird Tag und Nacht bombardirt. In der Festung sind schon viele Gebäude beschädigt. Das Heu mangelt. Wasser lässt sich nur aus zwey Brunnen schöpfen.

— Der Republica nach, Sollen den 6-ten und 7-ten Jun einige hundert Ungarische Huszaren, welche nach ihrem Abfall von der Oesterreichischen Armee nach Sardinien gingen, und sich jetzt an die Badenische Revolutions-Armee anschliessen wollen, die dortige Grenze passiren.

— In Prag ist an die pensionirten Officiere der Befehl ergan-gen, dass alle diejenigen, welche noch dienstfähig sind, bis zum 15-ten dieses Monats, sich zu ihren Regimentern zu verfügen ha-ben, unter Verlust ihrer Pension.

— General Bugeaud ist am 10-ten dieses Monats gestorben. Die nach Italien befehligten, aber in ihre Heimath desertirten Palatinal Huszaren haben auf oesterreichischem Gebiete mehrorts Theilnahme an ihrem Geschieke beim Volke angetroffen. So na mentlich in der Stadt Steyer, wohin der Befehl erging, vor den nahenden Huszaren die Brücke abzutragen. Dies geschah denn auch, aber erst dann, als unsere Helden die Brücke u. Stadt hinter Sich hatten.

— Aus Eperies wird den Wiener Blättern berichtet, dass unter den Rusznjaken an der Galliczischen Grenze die ungarischen Revolu-tions Ideen Stark verbreitet werden, so wie die Sympathie zu unse-rer Sache. Die Rusznjakischen Geistlichen selbst stehen an der Spitze. Sie rufen unter der Anführung des unirten Bischofs Gaganez das Volk allenthalben zum Kreuzzug gegen die Russen auf.

— Die diplomatischen Verhandlungen über die italienischen und ungarischen Angelegenheiten werden in Paris lebhaft betrieben. Ledru Rollin beschäftigt sich energisch damit.